

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 4P/110/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8524201118
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Sroková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2024:8524201118.2

Uznesenie

Okresný súd Stará Ľubovňa v rodinnoprávnej veci starostlivosti súdu o mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX.č. bytom C. XX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Obcou Lomnička, dieťa rodičov: matky – D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, t.č. Ústav na vkon trestu odšatia slobody Levoča a E. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XX, t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca, na návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, odbor sociálnych vecí a rodiny, za účasti F. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia takto

rozhodol:

Súd n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie v tomto znení:

I. Nariaduje F. E., nar. XX.XX.XXXX odovzdať mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Vranov nad Topľou, Doktora C. Daxnera 90/7, 093 01 Vranov nad Topľou.

II. Súd u r č u j e navrhovateľovi lehotu na podanie návrhu vo veci samej na tunajší súd do 15.10.2024, a to o nariadenie výchovného opatrenia, kde účastníkmi konania budú mal. dieťa, jeho zákonní zástupcovia, navrhovateľ, kolízný opatrovník a náhradný rodič.

III. Súd u k l a d á Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa zabezpečiť okamžité umiestnenie maloletej A. B., nar. XX.XX.XXXX do Centra pre deti a rodiny Vranov nad Topľou, Doktora C. Daxnera 90/7, 093 01 Vranov nad Topľou.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa, odbor sociálnych vecí a rodiny, podal na tunajší súd dňa 19.09.2024 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd nariadil náhradnému rodičovi F. E., nar. XX.XX.XXXX odovzdať mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Vranov nad Topľou.

2. Podaný návrh odôvodnil tým, že mal. A. B. nar. XX.XX.XXXX pochádza z družského vzťahu rodičov D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX a E. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, z ktorého pochádzajú aj jej súrodenci - G., H., I., I., E., B., J. (u ktorej otec nie je uvedený v rodnom liste a matka dala prívolenie k osvojeniu). Matka maloletej má ešte jedného syna – G. B., ktorý pochádza z predchádzajúceho vzťahu matky. ÚPSVaR Stará Ľubovňa vedie na oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately spisovú dokumentáciu maloletých detí B. od marca 2014 z dôvodu zanedbávania starostlivosti o maloletú A. B., ktorá bola na detské oddelenie Ľubovnianskej nemocnice prijatá vo výrazne zanedbanom hygienickom stave, koža na končatinách a trupe bola napadnutá svrabovým ochorením, značne infikovaná s hnisavými povlakmi a rodičia sa počas hospitalizácie neinformovali o zdravotnom stave dieťaťa a na vyzvanie, že dieťa je prepustené do domácej starostlivosti si pre dieťaťa neprišli. Nedbalé zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti v rodine pretrvávalo dlhodobo naďalej.

Rodičom bolo opakovane poskytované sociálne poradenstvo zamerané na plnenie si rodičovských povinností, rodičia boli oboznámení s možnými výchovnými opatreniami sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a to priamo v rodinnom prostredí so zapojením rodinných asistentov tunajšieho úradu. V rodine bol ustanovený inštitút osobitného príjemcu na poukazovanie štátnych sociálnych dávok a to obec Lomnička. Počas uloženého výchovného opatrenia sa matke mal. deti D. B. narodilo dňa XX.XX.XXX ďalšie dieťa a to E. B.. Situácia sa v rodine zhoršila, znova pretrvávali problémy hlavne v oblasti zlej finančnej situácie, dočasného bývania, nestabilné zamestnanie druhu matky maloletých detí a z tohto dôvodu aj stupňujúce sa konflikty medzi rodičmi a blízkymi príbuznými, prerušené kontakty matky so svojou rodinou, zanedbávanie zdravotnej starostlivosti o maloleté deti.

Pri opakovaných sociálnych šetreniach bolo zistené, že otec mal. detí prestal spolupracovať a plniť dohodnuté úlohy ohľadom zlepšenia vhodnosti bývania ako aj ohľadom starostlivosti o maloleté deti. Mal ľahostajný prístup k zodpovednosti. Podľa opakovaného vyjadrenia matky jej druh so starostlivosťou o deti nepomáhal. Dlhodobo sa zdržiaval mimo domu a údajne si hľadal prácu.

Vo februári 2019 sa matke narodilo ďalšie dieťa B. B.. Situácia v rodine sa začala opäť zhoršovať od marca 2019.

Obaja rodičia boli na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu v Starej Ľubovni uznaní vinnými zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby. V skúšobnej dobe sa rodičia neosvedčili a vykonávajú uložené tresty odňatia slobody na 2 roky ako tresty nepodmienečne v trestnej veci pod sp. zn. 1T/58/2016. Do výkonu trestu odňatia slobody nastúpili dňa 29.11.2023. V ďalšej trestnej veci pod sp. zn. 1T/62/2020 bol E. E. uložený trest odňatia slobody na 78 mesiacov nepodmienečne a D. B. bol uložený trest odňatia slobody na 68 mesiacov nepodmienečne.

Na návrh tunajšieho úradu Okresný súd Stará Ľubovňa uznesením Sp. zn.: 4P/139/2023 zo dňa 22.11.2023 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nariadil rodičom D. B. a E. E. odovzdať mal. A. B. a jej súrodencov H., I. a E. do osobnej starostlivosti ich tety F. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX. V konaní o zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom sp. zn.: 4P/148/2023 zo dňa 13.2.2024, ktorý právoplatnosť nadobudol 28.3.2024, zveril mal. A. a jej troch súrodencov (H., I., a E.) do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke F. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX.

Dňa 3.9.2024 náhradný rodič p. F. E. tunajšiemu úradu oznámila, že nezvláda starostlivosť o mal. A. pre jej zdravotný stav. Údajne ju volajú zo školy takmer každý druhý deň, že A. neudržala stolicu. Má tiež záchvaty, kŕče, do týždňa aj dvakrát. Pani E. uvádzala, že mal. A. sa „trasie na celom tele, skrivia sa jej ruky aj nohy. Bojím sa, aby si neublížila, neviem ako sa mám o ňu riadne postarať.“ Pani F. E. uviedla, že pre nepriaznivý zdravotný stav, mal. A. nezvládne a ani už nechce zabezpečovať náhradnú osobnú starostlivosť. MUDr. Valovičová v doručenej správe zo dňa 10.09.2024 potvrdila nepriaznivý zdravotný stav maloletej a pretrvávajúce nedostatky v zabezpečovaní potrebnej zdravotnej starostlivosti. V doručenej správe uviedla, že mal. A. nebola na ambulancii detskej lekárky od 1/2024. Sledovaná je v neurologickej ambulancii, naposledy bola na vyšetrení dňa 13.09.2018 – s Dg VVCH mozgu s drenážou vpravo. Už v roku 2018 mala parciálne EPI záchvaty, liečené Convulexom, lieky neužíva, neurologické kontroly neabsolvované. Náhradná matka udáva návrat epi. záchvatov. Opozdený PMV, zaostáva vývin reči, nemá osvojené hygienické návyky – enuresis aj únik stolice. Sledovaná na očnej ambulancii pre strabizmus a astigmatizmus, stále bez kontroly. Kardiologické vyšetrenie absolvovala naposledy 05.08.2014 ako SŠ mala byť kontrola o rok – nebola doteraz. Dieťa je dlhodobo bez liekov, bez kontroly v odborných ambulanciách. Náhradný rodič nezvláda starostlivosť. Dieťa vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť. Ostatné zverené mal. detí B., H. a E. sú dlhodobo zdravé a majú absolvované všetky potrebné očkovania a preventívne prehliadky.

ZŠ s MŠ Lomnička, ktorú mal. A. navštevuje, v svojej správe zo dňa 27.8.2024 uviedla, že spolupráca náhradného rodiča so školou bola na dostačujúcej úrovni. A. bola v kolektíve menej obľúbená. Hygiena šatstva a tela po zverení do náhradnej rodiny bola v poriadku, A. bola čistá a upravená.

Obec Lomnička vo svojej správe zo dňa 28.8.2024 uviedla, že náhradná rodina má štandardne zariadený rodinný dom. Rodina má povest' slušnej rodiny v obci Lomnička a o zverené mal. deti sa slušne starajú. Dňa 9.9.2024 pri overovaní úrovne náhradnej osobnej starostlivosti pani F. E. opakovane uviedla, že nezvláda starostlivosť o mal. A., je to pre ňu náročné, pretože zabezpečuje starostlivosť aj ďalším maloletým deťom, ktoré má v náhradnej osobnej starostlivosti. Maloletá si vyžaduje neustálu pozornosť. Nikto z oslovených príbuzných rodičov mal. dieťaťa aktuálne nemá záujem vykonávať náhradnú osobnú starostlivosť mal. A. B., a teda mal. dieťa sa ocitlo v takej situácii, ktorá ohrozuje jeho psychický, fyzický a sociálny vývin.

3. Zároveň navrhovateľ predložil rodný list mal. dieťaťa a jednotlivé správy, na ktoré poukazuje v predmetnom návrhu, s ktorými sa súd oboznámil.

4. Uznesením tunajšieho súdu č.k. 4P/110/2024-24 zo dňa 25.09.2024 súd ustanovil mal. dieťaťu kolízneho opatrovníka Obec Lomnička.

5. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 324 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

7. Podľa § 325 ods. 1 a 2 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

8. Podľa § 329 ods. 1 a 2 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

9. Podľa § 336 ods. 1 CSP, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

10. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

11. Podľa § 367 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví. Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené. Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia súd môže doručiť účastníkom až pri uskutočnení jeho výkonu, ak je predpoklad, že by bol výkon rozhodnutia inak zmarený. Účastníkom, ktorí neboli prítomní pri výkone uznesenia, doručí súd uznesenie spolu so zápisnicou o priebehu výkonu dodatočne.

12. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

13. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

14. Podľa čl. 5 Základných zásad zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vláh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. Účelom neodkladných opatrení je rýchla, úprava pomerov účastníkov alebo zabezpečenie výkonu existujúceho, prípadne ešte nevykonateľného alebo možného rozhodnutia. Vydanie neodkladného opatrenia však predpokladá aspoň osvedčenie práva, resp. osvedčenie ohrozenia tohto práva a tiež,

aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe neodkladnej úpravy. Povinnosťou súdu je pri vydávaní neodkladného opatrenia skúmať všetky aspekty jeho nariadenia a teda dôkladne skúmať a zvažovať, najmä či je nárok účastníka na nariadenie neodkladného opatrenia osvedčený a či je naliehavá potreba okamžitého zásahu zo strany súdu, t.j. či je naliehavá potreba nariadiť takéto opatrenie.

Z dočasného charakteru neodkladných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd zisťovať všetky okolnosti, ktoré sú potrebné pre vykonanie meritórneho rozhodnutia. Pri zisťovaní skutočností potrebných pre nariadenie neodkladného opatrenia nemusí byť ani dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Ak by pred vydaním neodkladného opatrenia bolo potrebné preukázanie nároku v procese dokazovania, nebol by potom rozdiel medzi predbežným opatrením a konečným rozhodnutím. Neodkladné opatrenie by nemohlo plniť funkciu okamžitej úpravy právnych pomerov účastníkov.

Neodkladné opatrenia neprejudikujú práva ani jedného z účastníkov a ani práva tretích osôb a svoje opodstatnenie strácajú, keď súd poskytne ohrozeným alebo porušeným právam definitívnu ochranu, a preto nie sú rozhodnutiami konečnými a ich účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov alebo zabezpečenie už existujúceho súdneho rozhodnutia.

16. Nevyhnutným predpokladom pre vyhoviecie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby bezodkladnej úpravy pomerov. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže o nariadení neodkladného opatrenia rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, aby musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodit' nutnosť bezodkladnej úpravy pomerov, pričom tieto musia byť takého charakteru, že ak by k bezodkladnej úprave pomerov nedošlo, mohlo by dôjsť k nezvratiteľnému následku alebo stavu, ktorý by bol zvrátiteľný len s neprímeraným úsilím a nákladmi, resp. len s veľkými ťažkosťami. Je nevyhnutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti hodnoverne osvedčujúce záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana. Súd neodkladné opatrenie nariadi, ak sú osvedčené dôvody jeho nariadenia a ak je potrebné bezodkladne upraviť dané pomery. Z citovaných zákonných ustanovení možno jednoznačne vyvodit', že právna úprava ohľadom rozhodovania o návrhoch na neodkladné opatrenie popri nevyhnutnosti rýchlo a pružne vyriešiť vzniknutý stav, vyžaduje aj hodnoverné osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, resp. podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia.

17. Z podaného návrhu a listinných dôkazov súd zistil, že rodičia mal. dieťaťa boli na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu v Starej Ľubovni 1T/58/2016 zo dňa 31.6.2016, právoplatným dňa 20.6.2016, uznaní vinnými zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, za čo bol každému z nich uložený trest odňatia slobody na 2 roky a jeho výkon im bol podmienene odložený a bola určená skúšobná doba na 3 roky, zároveň im bola uložená povinnosť v skúšobnej dobe podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Odsúdení rodičia D. B. a E. E. sa v určenej skúšobnej dobe neosvedčili, a tak každý z nich trest, ktorý mu bol uložený vykonať, o čom rozhodol tunajší súd Uznesením č.k. 1T/58/2016 dňa 11.6.2021. Do výkonu trestu odňatia slobody nastúpili dňa 29.11.2023.

18. Z ďalších listinných dôkazov, a to rozsudku tunajšieho súdu č.k. 1T/62/2020 zo dňa 18.11.2023 súd zistil, že v uvedenej ďalšej trestnej veci ich súd uznal vinnými zo zločinu týrania blízkej osoby zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b/ tr. zák. a matke D. B. bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne na 68 mesiacov a E. E. trest odňatia slobody na 78 mesiacov. Do výkonu trestu odňatia slobody nastúpili dňa 29.11.2023.

19. Súd dáva do pozornosti, že pri rozhodovaní o všetkých veciach týkajúcich sa mal. dieťaťa v súlade s čl. 5 Zákona o rodine je prvoradý záujem mal. detí. Obaja rodičia mal. dieťaťa sú toho času vo výkone trestu odňatia slobody a náhradný rodič t.č. odmieta sa o dieťa starať z dôvodu, že túto starostlivosť už nevie zvládnuť.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že zákonní zástupcovia mal. dieťaťa, ktorí sú vo výkone trestu odňatia slobody, nemôžu dieťaťu zabezpečovať starostlivosť. Taktiež nikto z oslovených rodinných príbuzných neprejavil ochotu zabezpečovať maloletej náhradnú osobnú starostlivosť. Maloleté dieťa sa teda ocitlo v takej situácii, ktorá ohrozuje jeho psychický, fyzický a sociálny vývin, a preto je potrebné a v najlepšom záujme mal. dieťaťa, vzhľadom aj na jeho zdravotný stav, nariadiť predmetné neodkladné opatrenie a umiestniť ho do uvedeného zariadenia a následne na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa zväziť pobyt v príslušnom zariadení. V danom prípade, najmä z dôvodu zabezpečenia ochrany života, zdravia a priaznivého fyzického, psychického a sociálneho vývinu

mal. dieťaťa, súd mal za dostatočne osvedčené a dospel k záveru, že v danom prípade existuje záujem mal. dieťaťa a aj potreba na danej dočasnej úprave pomerov.

S ohľadom na skutočností, ktoré boli v konaní osvedčené a ktoré sú horeuvedené, súd posúdil návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného ako dôvodný, nakoľko v danom prípade existuje stav vyžadujúci úpravu neodkladným opatrením.

21. Súd zároveň určil navrhovateľovi lehotu na podanie návrhu vo veci samej v zmysle ust. § 336 ods. 1 CSP tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto uznesenia.

22. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dňa odo dňa jeho doručenia na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).